

V Bruseli 18. 4. 2013
COM(2013) 225 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Finančná podpora energetickej účinnosti budov

(Text s významom pre EHP.)

{SWD(2013) 143 final}

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Finančná podpora energetickej účinnosti budov

(Text s významom pre EHP.)

OBSAH

1.	Načo slúži táto správa?.....	3
2.	Budovy v Európe.....	4
3.	Finančná podpora energetickej účinnosti budov z EÚ.....	4
4.	Financovanie energetickej účinnosti budov z medzinárodných finančných inštitúcií.	7
5.	Financovanie energetickej účinnosti budov z vnútroštátnych programov.....	8
6.	Financovanie energetickej účinnosti budov zo súkromného sektora.....	8
7.	Čo by sa dalo urobiť na stimulovanie väčšieho objemu a vyššej efektívnosti investícií?	9
8.	Závery	12

1. NAČO SLUŽI TÁTO SPRÁVA?

V rámci politiky EÚ v oblasti energetickej účinnosti majú budovy zásadný význam, keďže domy, úrady, obchody a iné budovy sa podieľajú takmer na 40 % konečnej spotreby energie (a 36 % emisií skleníkových plynov). Navyše po sektore energetiky tento sektor predstavuje druhý najväčší nevyužitý a nákladovo efektívny potenciál na úspory energie. Zvyšovanie energetickej účinnosti budov prináša aj ďalšie významné pozitívne prínosy vrátane tvorby pracovných miest, zmierňovania energetickej chudoby, zlepšovania zdravia, vyššej energetickej bezpečnosti a priemyselnej konkurencieschopnosti.

Táto správa má dva ciele. Po prvé, podľa článku 10 ods. 5 prepracovanej smernice o energetickej hospodárnosti budov (2010/31/EÚ¹ sa vyžaduje, aby Komisia predložila analýzu efektívnosti financovania z prostriedkov EÚ, finančných prostriedkov z EIB a iných verejných finančných inštitúcií a koordinácie financovania Únie a národného financovania. Hlavné výsledky tejto analýzy sú uvedené v predloženej správe.

Po druhé, v novej smernici o energetickej efektívnosti (2012/27/EÚ² sa od členských štátov vyžaduje, aby do apríla 2014 stanovili dlhodobú stratégiu na mobilizáciu investícií do obnovy vnútroštátneho fondu budov. V smernici o energetickej efektívnosti sa takisto ustanovuje, že Komisia pomáha členským štátom vytvárať nástroje financovania s cieľom zlepšovať energetickú efektívnosť. Cieľom tejto správy je preto zároveň uviesť možnosti zlepšenia finančnej podpory energetickej účinnosti budov.

K tejto správe je pripojený pracovný dokument útvarov Komisie, v ktorom sa uvádzajú podrobnejšie informácie o európskom fonde budov a nástrojoch finančnej podpory dostupných na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni.

2. BUDOVY V EURÓPE

Z analýzy európskeho fondu budov vyplývajú značné rozdiely jeho charakteristík v jednotlivých členských štátoch, pokiaľ ide o vek, typ, vlastníctvo, mieru obnovy a energetickú hospodárnosť. Hoci teda vnútroštátne politiky a regulačné rámce majú spoločné témy, v opatreniach na zlepšenie fondu budov sa budú musieť zohľadniť tieto rozdiely. Univerzálny prístup nie je vhodný.

¹ Ú. v. EÚ L 153, 18.6.2010, s. 13.

² Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 1.

3. FINANČNÁ PODPORA ENERGETICKEJ ÚČINNOSTI BUDOV Z EÚ

Európska únia už mnoho rokov podporuje zvyšovanie energetickej účinnosti budov prostredníctvom rôznych programov finančnej podpory. V nasledujúcej tabuľke je uvedený prehľad hlavných nástrojov a dostupného financovania:

Zdroj financovania	Nástroje/mechanizmy	Celkové dostupné finančné prostriedky	Financovanie energetickej účinnosti
Financovanie v rámci politiky súdržnosti	Operačné programy vrátane finančných nástrojov (napr. iniciatíva JESSICA)	10,1 mld. EUR plánovaných na udržateľnú energiu (obnoviteľné zdroje energie a energetická účinnosť)	5,5 mld. EUR plánovaných na energetickú účinnosť, kogeneráciu a hospodárenie s energiou
Financovanie výskumu	7. rámcový program (napr. iniciatívy Concerto, PPP E2B, Inteligentné mestá)	2,35 mld. EUR na energetický výskum	290 mil. EUR na energetickú účinnosť
Financovanie v rámci politiky rozširovania	Nástroje medzinárodných finančných inštitúcií (SMEFF, MFF, EEFF)	552,3 mil. EUR (pre jednotlivé mechanizmy 381,5 + 117,8 + 53 miliónov)	Približne jedna tretina z celkových finančných prostriedkov je určená na projekty v oblasti priemyslu a budov
Európsky energetický program pre oživenie (EEPO)	Európsky fond energetickej efektívnosti (EEEF)	265 mil. EUR	70 % finančných prostriedkov má byť určených na energetickú účinnosť
Financovanie z rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP)	Program Inteligentná energia – Európa (vrátane nástroja ELENA) Program na podporu politiky informačných a komunikačných technológií (ICT PSP)	Približne 730 mil. EUR pre každý program	Približne 50 % finančných prostriedkov bolo určených na energetickú účinnosť vo všetkých sektoroch

Tabuľka 1: Financovanie energetickej účinnosti v rámci platného viacročného finančného rámca (2007 – 2013)³

Podrobnejšie informácie o týchto nástrojoch sú uvedené v nasledujúcich oddieloch.

3.1. Financovanie v rámci politiky súdržnosti

V súčasnom programovacom období 2007 – 2013 je na investície do udržateľnej energie v rámci EÚ plánovaných 10,1 mld. EUR, z ktorých je približne 5,5 mld. EUR vyčlenených na energetickú účinnosť. Pomerné podiely vyčlenené na energetickú účinnosť sú v jednotlivých členských štátoch rozdielne a závisia od celkového objemu dostupných finančných prostriedkov, vnútroštátnych potrieb a priorít, ktoré si stanovuje každý členský štát. Do konca roka 2011 bolo na špecifické projekty energetickej účinnosti vrátane revolvingových fondov pridelených takmer 3,8 mld. EUR, čo predstavuje mieru plnenia vo výške 68 %.

Zo skúseností z posledných rokov vyplýva, že členské štáty vo väčšej miere využívajú financovanie v rámci politiky súdržnosti na energetickú účinnosť, najmä pokiaľ ide o budovy, a že sa zvyšuje využívanie finančných nástrojov. Komplexné údaje o vplyve tohto financovania na úspory energie v stavebnom sektore však nie sú k dispozícii.

³ Zvyčajne nie je možné identifikovať konkrétny podiel tohto financovania pridelený na opatrenia týkajúce sa budov.

3.2. Financovanie výskumu

V rámci súčasného rámcového programu EÚ v oblasti výskumu a vývoja na roky 2007 – 2013 sa na energetickú účinnosť pridelo 290 mil. EUR. Konkrétne na stavebný sektor sa zamerali dva výskumné projekty:

- Verejno-súkromnému partnerstvu „Energeticky účinné budovy“ sa poskytla 1 mld. EUR na podporu ekologických technológií a vývoj energeticky účinných systémov a materiálov v nových a renovovaných budovách (vrátane historických budov) s cieľom výrazne znížiť ich spotrebu energie a emisie CO₂.
- Cieľom iniciatívy CONCERTO bolo preukázať, že optimalizácia stavebného sektora celých komunít je účinnejšia a lacnejšia ako optimalizácia jednotlivých budov. Od roku 2005 sa prostredníctvom tejto iniciatívy spolufinancovali projekty v 58 komunitách s celkovým objemom približne 180 mil. EUR, čo v ich stavebnom sektore prináša úsporu približne 310 000 ton CO₂ ročne a zníženie celkovej spotreby elektrickej energie o 20 %.

3.3. Financovanie rozširovania prostredníctvom nástrojov medzinárodných finančných inštitúcií

V spolupráci s medzinárodnými finančnými inštitúciami (IFI) sa vykonáva niekoľko finančných programov EÚ. Tieto sprostredkované nástroje financovania⁴ boli vytvorené na základe nástroja PHARE a spájajú dotácie z EÚ a financovanie z medzinárodných finančných inštitúcií. Zo všetkých pridelených prostriedkov EÚ vo výške približne 550 mil. EUR bola približne jedna tretina určená na projekty súvisiace s energetickou účinnosťou v priemyselnom a stavebnom sektore.

Programy energetickej účinnosti boli v plnej miere zavedené v roku 2010 a vďaka investíciám grantovej podpory EÚ, ktoré sa zo 112 mil. EUR zvýšili na 518 mil. EUR, dosiahli značný pokrok. Nie je dostupný podrobný prehľad vplyvu týchto nástrojov, keďže jednotlivé projekty sa značne líšia.

3.4. Európsky fond energetickej efektívnosti

Európsky fond energetickej efektívnosti (EEE-F) bol vytvorený v roku 2011 s objemom finančných prostriedkov vo výške 265 mil. EUR pochádzajúcich z Európskej únie⁵, Európskej investičnej banky, talianskej banky Cassa di Risparmio di Venezia a Deutsche Bank. Z Fondu sa poskytujú dlhové, akciové a záručné nástroje, ako aj granty na technickú pomoc s cieľom podporiť realizáciu projektov. Na projekty energetickej účinnosti je určených približne 70 % finančných prostriedkov, zvyšok je pridelený na projekty energie z obnoviteľných zdrojov a ekologickej mestskej dopravy. Cieľom fondu je rozšírenie overených technológií, posilnenie európskeho trhu spoločností poskytujúcich energetické služby a využívanie zmlúv o energetickej efektívnosti. V súčasnosti je podpísaný jeden projekt a pripravuje sa ďalších 39 projektov. Účinnosť fondu bude predmetom hodnotenia v roku 2013.

3.5. Inteligentná energia – Európa II

Cieľom programu Inteligentná energia – Európa II je prekonanie netechnologických prekážok inovácií, uplatňovania, vykonávania a rozširovania riešení, ktoré prispievajú k udržateľnej a bezpečnej energii za konkurenčné ceny v Európe. Z celkového rozpočtu 730 mil. bolo na energetickú účinnosť pridelených 50 %.

⁴ Finančný nástroj pre energetickú efektívnosť (EEFF), nástroj na financovanie samospráv (MFF) a finančný nástroj pre malé a stredné podniky (SMEFF).

⁵ Z rozpočtu EÚ bolo do fondu pridelených 125 mil. EUR + 20 mil. EUR na technickú pomoc a 1,3 mil. EUR na činnosti na zvyšovanie informovanosti.

Pokiaľ ide o účinnosť tohto programu, odhaduje sa, že projekty vybrané v rokoch 2009 – 2011 podnikli investície do udržateľnej energie v celkovej hodnote viac než 1500 mil. EUR. Odhadovaná úspora energie z fosílnych palív a zníženie emisií v rámci všetkých týchto projektov predstavujú minimálne 350 000 ton ekvivalentu ropy ročne a 1 200 000 ton ekvivalentu CO₂ ročne.

Európsky nástroj miestnej pomoci v oblasti energie (ELENA), ktorý je financovaný v rámci programu Inteligentná energia – Európa II, poskytuje miestnym a regionálnym verejným orgánom granty na rozvoj, štruktúrovanie a začatie investícií v oblasti energetickej účinnosti a energie z obnoviteľných zdrojov. Tento nástroj sa vykonáva prostredníctvom medzinárodných finančných inštitúcií a pokrýva vzniknuté náklady na technickú podporu až do výšky 90 %. Od svojho vytvorenia do konca roka 2012 sa jeho prostredníctvom poskytli príspevky na vývoj projektov v celkovej výške 31 mil. EUR.

Z analýzy výkonnosti nástroja EIB ELENA vyplýva pákový efekt pre prebiehajúce projekty na úrovni 54, t. j. viac než dvojnásobok požadovanej úrovne 20, čo môže viesť k investíciám prevyšujúcim 1,5 mld. EUR. Odhaduje sa, že úspora energie dosiahnutá na základe podpísaných a schválených projektov by mohla dosiahnuť 919 GWh ročne, pričom celkové zníženie emisií CO₂ by mohlo dosiahnuť 588 357 ton ročne.

3.6. Program na podporu politiky informačných a komunikačných technológií

Cieľom programu na podporu politiky informačných a komunikačných technológií (PPP IKT) s rozpočtom 730 mil. EUR je stimulovať inteligentný a inkluzívny rast prostredníctvom urýchlenia širšieho a čo najlepšieho využívania inovačných digitálnych technológií a digitálneho obsahu občanmi, vládami a podnikmi.

Na opatrenia v oblasti energetickej účinnosti a udržateľnosti bolo v rokoch 2007 až 2013 pridelených viac než 74 mil. EUR, prostredníctvom ktorých sa podporilo 35 pilotných projektov a 5 tematických sietí. V projektoch týkajúcich sa budov sa preukázalo zníženie spotreby energie a emisií CO₂ až o 20 %.

4. FINANCOVANIE ENERGETICKEJ ÚČINNOSTI BUDOV Z MEDZINÁRODNÝCH FINANČNÝCH INŠTITÚCIÍ

V Európe pôsobiace medzinárodné finančné inštitúcie sa okrem vykonávania programov financovania EÚ (pozri vyššie) podieľajú aj na vlastných investičných nástrojoch v oblasti energetickej účinnosti budov.

Od roku 2008 do konca roka 2011 Európska investičná banka (EIB) začleňovala energetickú účinnosť do svojich činností, čo v EÚ znamenalo celkový objem financovania 4,8 mld. EUR, z čoho 1,7 mld. EUR smerovalo do stavebného sektora. Pokiaľ ide o účinnosť tohto financovania, odhaduje sa, že ročné zníženie emisií na základe projektov energetickej účinnosti dosiahlo 3523 kiloton ekvivalentu CO₂ (resp. 1005 kiloton ekvivalentu CO₂ pri prepočte na financovanie EIB) v roku 2010 a 679 kiloton ekvivalentu CO₂ (resp. 379 kiloton ekvivalentu CO₂ pri prepočte na financovanie EIB) v roku 2011.

Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBOR) poskytla od roku 2002 pôžičky a vlastné imanie na 104 projektov energetickej účinnosti v EÚ v celkovom objeme 1,8 mld. EUR. Celkový objem mobilizovaného financovania na trhu počas tohto obdobia dosiahol 14,9 mld. EUR (t. j. pákový efekt približne 1:7). Pokiaľ ide o účinnosť týchto investícií, predpokladá sa, že priniesli zníženie emisií vo výške 5 mil. ton CO₂ ročne. Úspora energie sa odhaduje na úrovni 1,8 mil. ton ekvivalentu ropy ročne.

Rozvojová banka Rady Európy (CEB) schválila od roku 2002 na projekty, ktoré aspoň čiastočne súviseli s energetickou účinnosťou, celkovo približne 2,4 mld. EUR, pričom

1,9 mld. EUR bolo určených výhradne na projekty energetickej účinnosti. Nie sú k dispozícii žiadne údaje o účinnosti tohto financovania.

5. FINANCOVANIE ENERGETICKEJ ÚČINNOSTI BUDOV Z VNÚTROŠTÁTNYCH PROGRAMOV

Vlády členských štátov využívajú na podporu energetickej účinnosti budov aj vlastné rozpočty. Mnohé z existujúcich opatrení boli Komisii oznámené prostredníctvom národných akčných plánov energetickej efektívnosti⁶ a na základe smernice o energetickej hospodárnosti budov. Z týchto správ vyplýva, že veľmi veľký podiel na oznámených úsporách energie majú opatrenia týkajúce sa fondu budov (napr. 58 %v Taliansku, 63 % v Írsku, 71 % v Slovinsku a 77 % v Rakúsku). Viac než tri štvrtiny oznámených opatrení tvoria granty a zvýhodnené úvery a po nich nasledujú daňové stimuly. Používajú sa taktiež nástroje ako zmluvy o energetickej efektívnosti, využívanie jednotiek prideleného množstva podľa Kjótskeho protokolu a povinnosti dodávateľov energie.

Podrobné údaje o účinnosti vnútroštátnych podporných opatrení však poskytlo len niekoľko členských štátov, a preto je ťažké získať komplexný prehľad o vplyve týchto opatrení. Je to najmä v dôsledku nedostatočných predbežných cieľov energetickej účinnosti, požiadaviek v oblasti monitorovania a/alebo nedostatočného následného hodnotenia. Navyše ak sa aj predbežné a následné hodnotenia uskutočňujú, ich porovnanie je z dôvodu používania rozličných ukazovateľov, metodík merania a rozsahu nástrojov problematické.

Pokiaľ ide o spojitosť s financovaním EÚ, mnoho členských štátov vo svojich národných akčných plánoch energetickej efektívnosti vykázalo využívanie financovania v rámci politiky súdržnosti na investície v oblasti energetickej účinnosti a existujúce príklady osvedčených postupov naznačujú, že prostriedky EÚ dokážu podnietiť dodatočné vnútroštátne verejné, ako aj súkromné investície. Zo skúseností však vyplýva, že na optimálne vytváranie investícií je potrebné ďalšie budovanie kapacít.

Z analýzy 25 režimov finančnej podpory v oblasti energetickej účinnosti vyplýva, že najúspešnejšie programy sú založené na zvýhodnených pôžičkách často doplnených o balík grantov a/alebo technickej pomoci, ich úspech však okrem finančných podmienok závisí aj od ďalších faktorov, vrátane jednoduchých administratívnych postupov, informovania občanov a flexibility podmienok financovania.

6. FINANCOVANIE ENERGETICKEJ ÚČINNOSTI BUDOV ZO SÚKROMNÉHO SEKTORA

Najväčší objem finančných prostriedkov na projekty energetickej účinnosti budov poskytuje súkromný sektor. Okrem vlastníkov a nájomcov budov, ktorí investujú do vylepšovania svojich nehnuteľností a domovov, prejavujú záujem o tento sektor aj komerčné banky, aj keď úroveň komerčného financovania je stále pomerne nízka.

V dôsledku veľkého počtu pomerne drobných a z hľadiska objemu veľmi odlišných investícií vlastníkov súkromných nehnuteľností nie je k dispozícii komplexný prehľad prostriedkov vyčlenených na zlepšovanie energetickej účinnosti budov. Napriek tomu, že v nebytovom sektore bývajú investície vyššie, ani tu nie sú k dispozícii spoľahlivé údaje o rozsahu investícií do energetickej účinnosti.

⁶ Povinnosť predkladať národné akčné plány energetickej efektívnosti sa zavádza v smernici 2006/32/ES o energetickej účinnosti konečného využitia energie a energetických službách. Všetky národné akčné plány energetickej efektívnosti (a ich preklady do angličtiny) sú k dispozícii na webovej lokalite: http://ec.europa.eu/energy/efficiency/end-use_en.htm

7. ČO BY SA DALO UROBIŤ NA STIMULOVANIE VÄČŠIEHO OBJEMU A VYŠŠEJ EFEKTÍVNOTI INVESTÍCIÍ?

V nasledujúcich oddieloch je uvedený prehľad opatrení a iniciatív, ktoré sa vykonávajú a ktoré by bolo možné vykonať na zlepšenie opísanej situácie. V týchto oddieloch sú takisto začlenené názory zúčastnených strán prijaté v rámci verejných konzultácií, ktoré sa uskutočnili od februára do mája 2012⁷.

7.1. Posilnenie regulačného rámca

Vďaka nedávno prijatej smernici o energetickej efektívnosti, prepracovanej smernici o energetickej hospodárnosti budov a príslušným opatreniam v rámci smernice o ekodizajne a o energetickom označovaní je už zavedený komplexný regulačný rámec energetickej účinnosti budov.

Mnohí účastníci verejných konzultácií sa domnievajú, že ďalšia regulácia EÚ nie je okamžite potrebná, zdôrazňujú však potrebu dlhodobej vízie a záväzkov k energetickej účinnosti a niektorí z nich argumentujú za záväzné ciele. Mnohé zainteresované strany skôr pokladali za kľúčové ambiciózne vykonávanie a dôsledné presadzovanie existujúcich právnych predpisov v členských štátoch.

Medzi ďalšie návrhy patrilo umožnenie využívania DPH a širšieho režimu zdaňovania na podporu opatrení a služieb v oblasti energetickej účinnosti, zmena pravidiel verejného obstarávania a štátnej pomoci na podporu energetickej účinnosti a prijatie jednotného systému výpočtu a osvedčovania energetickej účinnosti budov v celej EÚ.

Komisia bude pozorne **sledovať vykonávanie v členských štátoch** a prijme všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie plného súladu s príslušným regulačným rámcom EÚ. Komisia bude **koordinovanými opatreniami zameranými na vykonávanie smernice o energetickej hospodárnosti budov a smernice o energetickej efektívnosti** naďalej podporovať aj výmenu najlepších postupov medzi členskými štátmi.

Komisia **preskúmava**, či je so zreteľom na ustanovenia smernice o energetickej efektívnosti potrebné prispôbiť **pravidlá štátnej pomoci** uplatňujúce sa na energetickú účinnosť, aby sa zachoval jasný rámec umožňujúci finančnú podporu opatrení v oblasti energetickej účinnosti.

Pokiaľ ide o verejné obstarávanie, v smernici o energetickej efektívnosti sa už od členských štátov vyžaduje **zabezpečiť, aby orgány ústrednej štátnej správy obstarávali** (za určitých podmienok) **iba výrobky, služby a budovy s vysokou energetickou účinnosťou**, ako sa to uplatňuje na zmluvy preyšujúce prahové hodnoty stanovené v článku 7 smernice 2004/18/ES⁸. Okrem toho treba povzbudzovať verejné orgány na regionálnej a miestnej úrovni, aby postupovali rovnakým spôsobom.

Komisia vypracúva **spoločný systém osvedčovania energetickej hospodárnosti nebytových budov v celej EÚ**, ktorého cieľom je vymedziť spoločnú európsku metodiku vyjadrovania energetickej hospodárnosti nebytových budov. Tento systém bude vychádzať z revidovaného balíka noriem CEN vzťahujúcich sa na smernicu o energetickej hospodárnosti budov, ktorý predstavuje jedinečnú príležitosť harmonizovať dobrovoľné osvedčovanie energetickej hospodárnosti budov v celej Európe.

⁷ Otázky v rámci konzultácií, odpovede a prehľad výsledkov sú k dispozícii na webovej lokalite: http://ec.europa.eu/energy/efficiency/consultations/20120518_eeb_financial_support_en.htm

⁸ Ú. v. EÚ L 134, 30.4.2004, s. 114.

7.2. Zlepšenie prístupu k financovaniu

Napriek mnohým pozitívnym skúsenostiam ešte stále existuje značný priestor na zlepšenie čerpania a účinnosti finančnej podpory EÚ. Potvrdilo sa to aj v reakciách na verejné konzultácie, ktoré boli prevažne pozitívne, pokiaľ ide o nástroje dostupné na úrovni EÚ, avšak kritizovali zložitosť a byrokráciu postupov podávania žiadostí a poukazovali na nedostatočnú informovanosť o možnostiach financovania, a to najmä na miestnej úrovni.

Návrhy na zlepšenie zahŕňali vyššiu flexibilitu pri uplatňovaní financovania súdržnosti (napr. spojením pôžičiek s grantmi), viac možností spájania menších projektov a viac usmernení o možnostiach lepšieho využitia finančných prostriedkov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja pre tvorcov politik (najmä na miestnej úrovni).

Zainteresované strany takisto obhajovali využívanie verejných prostriedkov na poskytovanie technickej pomoci, zabezpečenie poskytovania pôžičiek s atraktívnymi podmienkami a stimulovanie trhu spoločností poskytujúcich energetické služby/zmlúv o energetickej efektívnosti, a to napríklad poskytovaním zdrojov financovania opatrení zavedených v budovách orgánov verejného sektora.

Okrem toho sa ako kľúčový prostriedok zvýšenia záujmu súkromného sektora o túto oblasť uvádzala potreba poskytovať investorom objektívnejšie, spoľahlivejšie a jednoduchšie informácie o pôžičkách (napr. obdobia splatnosti, návratnosť investícií, miery zlyhania).

Komisia vo svojom návrhu nasledujúceho viacročného finančného rámca navrhla **zvýšiť financovanie opatrení prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo v rámci politiky súdržnosti** (najmä prostredníctvom obmedzenia financovania energetickej účinnosti a energie z obnoviteľných zdrojov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rozvinutejších regiónoch a regiónoch s prechodným financovaním o 20 % a v menej rozvinutých regiónoch o 6 %), **rozšíriť používanie finančných nástrojov a odstrániť limit 4 % pri podpore investícií do udržateľnej energie v oblasti bývania**.

Komisia okrem toho v prvej polovici roka 2013 vypracuje **technické usmernenia týkajúce sa používania inováčných finančných nástrojov** na uľahčenie väčšieho čerpania, lepšej koordinácie a lepšej implementácie týchto nástrojov.

Členské štáty musia **zabezpečiť, aby boli operačné programy vypracované v rámci nového viacročného finančného rámca navrhnuté takým spôsobom, aby optimálne využívali financovanie v rámci politiky súdržnosti na investície v oblasti energetickej účinnosti**, a to v kombinácii s vnútroštátnym financovaním (a prípadne financovaním z medzinárodných finančných inštitúcií).

Komisia v priebehu roka 2013 vytvorí na pomoc členským štátom **usmernenia týkajúce sa výberu a hodnotenia projektov energetickej účinnosti v kontexte financovania v rámci politiky súdržnosti** a takisto zavedie štandardizovanejší prístup.

Smernica o energetickej efektívnosti vytvára pre členské štáty príležitosť na zavedenie zásadnej zmeny úrovne investícií do energeticky účinných budov, keďže sa v nej od členských štátov požaduje, aby do apríla 2014 stanovili **dlhodobú stratégiu na mobilizáciu investícií do obnovy vnútroštátneho fondu bytových a komerčných budov a uľahčili vytvorenie nástrojov financovania pre opatrenia na zlepšenie energetickej účinnosti** s cieľom maximalizovať prínosy financovania z viacerých zdrojov.

Komisia okrem toho plánuje pokračovať v **podpore pomoci určenej na rozvoj projektov** pokračovaním nástroja ELENA v rámci programu Horizont 2020. Nasledujúce vydanie tejto pomoci na podporu vytvorenia a spustenia inováčných systémov financovania udržateľnej energie bude dostupné **širšiemu okruhu príjemcov** z verejného aj súkromného sektora.

Komisia súčasne **vytvorí monitorovací a hodnotiaci rámec** s cieľom uľahčiť šandardizáciu investícií do energetickej účinnosti, a umožniť tak porovnávanie podporovaných investičných projektov.

Komisia chce **poskytovaním podpory pre verejné obstarávanie inovácií vo fáze pred komerčným využitím a pri prvom komerčnom využití** v rámci programu Horizont 2020 poskytnúť stimuly pre priemysel na investície do nového výskumu a inovácií v oblasti riešení vyhovujúcich potrebám verejných služieb.

7.3. Riešenie zlyhaní trhu

Existuje množstvo zlyhaní trhu, ktoré bránia zlepšovaniu energetickej hospodárnosti budov, od technických a finančných prekážok až po prekážky týkajúce sa informácií a správania. Veľká väčšina respondentov sa vo verejných konzultáciách vyjadrila, že je potrebné naliehavo riešiť predovšetkým finančné bariéry, najmä pokiaľ ide o vysoké počiatkové investičné náklady a obmedzený prístup k úverom, príliš dlhé doby splatnosti a kreditné riziká, delenie stimulov medzi vlastníkov a nájomcov a problémy v budovách s viacerými bytovými jednotkami.

Vo viacerých odpovediach sa však zdôraznila rozličná miera relatívneho významu rôznych prekážok v jednotlivých členských štátoch a sektoroch (napr. bytový, komerčný, verejný).

Okrem potreby vzdelávania a odbornej prípravy a šandardizovaného monitorovania úspory energie pokladá mnoho respondentov za ďalšiu najnaliehavejšiu prekážku, ktorú treba riešiť, nedostatok náležitých a dôveryhodných informácií o úspore energie, opatreniach v oblasti účinnosti a nástrojoch finančnej podpory (pre majiteľov budov, stavebných odborníkov a finančný sektor).

Pokiaľ ide o prekážky trhu, v smernici o energetickej efektívnosti sa vyžaduje, aby členské štáty vyhodnotili a prijali primerané opatrenia na odstránenie regulačných a neregulačných prekážok energetickej účinnosti, najmä pokiaľ ide o **rozdelenie stimulov medzi vlastníka a nájomcu** budovy alebo medzi vlastníkmi a **používanie zmlúv o energetickej efektívnosti a iných mechanizmov financovania treťou stranou na dlhodobom zmluvnom základe**.

Hoci poskytovanie špeciálne prispôbeného poradenstva týkajúceho sa nástrojov finančnej podpory a technických riešení energetickej účinnosti budov (najmä pre vlastníkov domov a malé a stredné podniky) by sa malo pokiaľ možno organizovať na vnútroštátnej, regionálnej a/alebo miestnej úrovni, Komisia preskúma, či by nebolo možné zlepšiť informácie poskytované na úrovni EÚ (najmä prostredníctvom **webového portálu Build UP**: www.buildup.eu).

Komisia v roku 2013 zrealizuje štúdiu zameranú na získanie **podrobného prehľadu finančnej podpory energetickej účinnosti v členských štátoch**, ktorá sa bude okrem iného venovať nedostatku informácií o vplyve finančných opatrení na energetickú hospodárnosť budov.

Komisia v nasledujúcom viacročnom finančnom rámci navrhuje pokračovať v **podpore riešenia netechnologických prekážok** prostredníctvom programu Horizont 2020, v rámci ktorého by sa v rokoch 2014 – 2020 pridelo v oblasti Bezpečná, čistá a účinná energia 6,1 mld. EUR na výskum a inovácie. Významná časť tohto rozpočtu by bola zameraná na netechnologické aspekty a odstránenie existujúcich regulačných, finančných, trhových a behaviorálnych prekážok v rámci priority Zavádzanie energetických inovácií na trh, ktorá by nadviazala na pozitívne skúsenosti programu Inteligentná energia – Európa.

7.4. Posilnenie trhu s energetickými službami

Za jeden z najúčinnějších spôsobov iniciovania opatrení v oblasti energetickej účinnosti, najmä vo verejných budovách a priemysle, sa často pokladá ďalší rozvoj trhu s energetickými službami. Obchodný model na tomto trhu je založený na poskytovaní energetických služieb (t. j. racionálne využívanie energie, nielen samotné dodávanie energie), často prostredníctvom tzv. zmlúv o energetickej efektívnosti. Poskytovateľ služieb (t. j. spoločnosť poskytujúca energetické služby) na základe zmluvy o energetickej efektívnosti zabezpečí zlepšenia energetickej účinnosti a financuje počiatočné investičné náklady, ktoré sa refinancujú dosiahnutou úsporou energie. Zmluvy o energetickej efektívnosti preto možno pokladať za finančný nástroj na zlepšenie energetickej účinnosti bez počiatočných kapitálových nákladov, ktoré by musel investovať klient.

Niekoľko zainteresovaných strán poukázalo na potrebu väčšej podpory trhu spoločností poskytujúcich energetické služby/zmlúv o energetickej efektívnosti napríklad vytvorením viacerých systémov záruk za úvery, vytvorením spoľahlivejšieho rámca osvedčovania a zvyšovaním dôvery v koncepciu zmlúv o energetickej efektívnosti.

Za hnaci silu investícií do verejných budov, najmä so zreteľom na povinnosti obnovovať 3 % budov vo vlastníctve orgánov ústrednej štátnej správy ročne, bol vo verejnom sektore označený potenciál podsúvahového financovania.

S cieľom napomôcť ďalší rozvoj trhu spoločností poskytujúcich energetické služby/zmlúv o energetickej efektívnosti bude Komisia postupne realizovať **kampaň na podporu a budovanie kapacít pre zmluvy o energetickej efektívnosti a spoločnosti poskytujúce energetické služby v celej Európe**. Kampaň sa bude realizovať najmä prostredníctvom seminárov zameraných na budovanie kapacít, ktoré budú organizovať traja partneri, medzi ktorých patrí Európske odborné centrum pre verejno-súkromné partnerstvá EIB zamerané na orgány ústrednej štátnej správy, iniciatíva ManagEnergy zameraná na regionálne subjekty a iniciatíva Dohovor primátorov a starostov zameraná na miestne subjekty.

8. ZÁVERY

Z preskúmania európskeho fondu budov, existujúcich opatrení finančnej pomoci v oblasti energetickej účinnosti budov a rozličných prekážok trhu vyplýva, že:

- pokiaľ ide o fond budov, zavedené opatrenia finančnej pomoci a relevantné prekážky trhu, situácia v členských štátoch je značne odlišná;
- hoci narastá objem investícií do energetickej účinnosti budov a existuje množstvo príkladov najlepších postupov prinášajúcich nákladovo efektívne úspory energie, k dispozícii sú len obmedzené informácie o účinnosti rozličných opatrení finančnej pomoci, a to na úrovni EÚ, ako aj vnútroštátnej úrovni;
- pretrvávajú významné prekážky, ktoré brzdia ďalšie uplatňovanie dostupných investícií do energetickej účinnosti, ako napríklad nedostatok informácií a odborných znalostí o financovaní energetickej účinnosti na strane všetkých zainteresovaných subjektov, vysoké počiatočné náklady, relatívne dlhé doby splatnosti a (vnímané) kreditné riziká súvisiace s investíciami do energetickej účinnosti a konkurenčné priority konečných príjemcov.

Ak má EÚ splniť cieľ energetickej účinnosti do roku 2020 a ambície ďalších úspor energie do roku 2050, musí zlepšiť finančnú podporu energetickej účinnosti budov. Na splnenie týchto cieľov je nevyhnutné zabezpečiť riadne vykonávanie regulačného rámca, sprístupnenie väčšieho objemu finančných prostriedkov a riešenie hlavných prekážok.

Ako už bolo naznačené, Komisia sa angažuje v mnohých iniciatívach a činnostiach na podporu týchto cieľov. Vzhľadom na charakter fondu budov a tohto sektora a jeho povinnosti vykonávať príslušné právne predpisy a riešiť prekážky na vnútroštátnych trhoch však vedúcu úlohu pri zabezpečení dostupnosti nákladovo efektívnejších investícií zohrávajú členské štáty.

Dôležitosť osobitného prístupu k financovaniu energetickej účinnosti navyše zdôrazňuje kľúčový význam úzkej spolupráce verejných orgánov, poskytovateľov finančných prostriedkov a stavebného sektora.

V neposlednom rade je potrebné presvedčiť vlastníkov nehnuteľností o výhodách zvýšenia energetickej účinnosti ich nehnuteľností nielen z hľadiska nižších účtov za energiu, ale aj so zreteľom na vyšší komfort a vyššiu hodnotu nehnuteľnosti. To môže byť jedna z najväčších prekážok pri zvyšovaní energetickej účinnosti budov v Európe, ktoré treba prekonať. Ako makroekonomický argument v prospech tohto konania budú potrebné silné a ciele stimuly a úsilie v oblasti zvyšovania informovanosti s cieľom zmeniť prístup. Významným nástrojom v tejto súvislosti je vytváranie plánov obnovy budov, ktoré musia členské štáty vytvoriť na základe požiadaviek novej smernice o energetickej efektívnosti a ktoré by mali konkrétne riešiť tieto otázky.

Pokiaľ ide o ďalší postup, Komisia bude spoločne s členskými štátmi a príslušnými zainteresovanými stranami naďalej spolupracovať na hľadaní spôsobov prekonávania prekážok investícií do energetickej účinnosti budov a ďalšom zlepšovaní finančnej podpory energetickej účinnosti budov.